U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Davida Hipšra, JUDr. Jana Passera, JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **D. P.,** zastoupen JUDr. Romanou Lužnou, advokátkou se sídlem Heinrichova 16, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 8. 2010, čj. OAM-273/ZA-14-ZA14-2010, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 22. 6. 2011, čj. 56 Az 103/2010 - 54,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovené advokátce žalobce JUDr. Romaně Lužné **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 2400 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 24. 8. 2010, čj. OAM-273/ZA-14-ZA14-2010, zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný dospěl k závěru, že žalobce neuvedl žádné skutečnosti svědčící tomu, že by mohl být v zemi původu vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo ohrožen vážnou újmou ve smyslu § 14a zákona o azylu.

II.

[2] Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce žalobou u Krajského soudu v Brně, který ji rozsudkem ze dne 22. 6. 2011, čj. 56 Az 103/2010 - 54, zamítl.

[3] Krajský soud se nejprve zabýval námitkami vztahujícími se k tvrzenému porušení § 2 odst. 4, § 3, § 50 odst. 2 a 3, § 68 odst. 3 správního řádu. Po přezkoumání průběhu správního řízení a napadeného rozhodnutí soud dospěl k závěru, že tyto námitky nejsou důvodné. Žalovaný v řízení postupoval v souladu se správním řádem, při pohovoru žalobci kladl takové otázky, aby zjistil možné azylově relevantní důvody, navázal na skutečnosti, které sdělil žalobce v žádosti a své rozhodnutí řádně odůvodnil. Shromážděné informace o zemi původu jsou dostatečné.

[4] Krajský soud přisvědčil žalovanému v jeho vyhodnocení žádosti žadatele jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu. Problémy žalobce v zemi původu nepředstavují pronásledování ani ohrožení vážnou újmou ve smyslu zákona o azylu. Původcem pronásledování i vážné újmy sice mohou být i soukromé osoby, je však nezbytné, aby takové jednání bylo přičitatelné státu. To v případě žalobce nebylo splněno. Ačkoliv ze získaných informací o zemi původu vyplývá možnost domáhat se ochrany v případě poškození trestním jednáním ze strany soukromých osob, stejně tak i možnost podat stížnost na neoprávněný postup příslušníků policie, žalobce se neobrátil se svými potížemi na příslušné bezpečnostní orgány. Za takových okolností nelze výhružky a fyzické útoky ze strany soukromých osob motivované snahou vymáhat dluh podřadit pod § 12 či § 14a zákona o azylu.

[5] Při přezkumu napadeného rozhodnutí vychází krajský soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Žalobce ve správním řízení tvrdil, že se na policii obrátil pouze poté, co mu byl vykraden byt. Až v žalobě poprvé uvedl, že ho státní orgány, na které se obrátil o pomoc, nebyly schopny ochránit před věřitelem a vyslovil úvahu o napojení vyděračů na policejní a soudní orgány. Žalovaný ovšem nemohl posuzovat věci, které žalobce ve správním řízení netvrdil. Krajský soud uzavřel, že nenalezl žádnou vazbu mezi žalobcem poukazovanou situací osob ve vazbě a vězňů na Ukrajině a nyní projednávaným případem.

III.

[6] Proti rozsudku krajského soudu brojil žalobce (stěžovatel) kasační stížností ze dne 15. 7. 2011, podané prostřednictvím ustanovené zástupkyně, z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s."). Podle stěžovatele nebyla v řízení dostatečně prozkoumána jeho situace a v návaznosti na to situace v zemi jeho původu. Obavy stěžovatele z postihu ze strany věřitelů byly jak správním orgánem, tak i krajským soudem považovány za nedostatečně relevantní. Toto hodnocení přitom záleželo na pouhé domněnce irelevance obou státních orgánů, bez řádného podložení důkazy. Stěžovatel poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2008, čj. 1 Azs 86/2008 - 101, podle něhož i pronásledování ze strany soukromých osob může být podle konkrétních okolností považováno za relevantní důvod podle § 12 písm. b) zákona o azylu.

[7] Žalovaný ani krajský soud se dostatečně nezabývali otázkou, zda je v zemi pro stěžovatele bezpečno. Některá jeho tvrzení nebyla dostatečně prověřena a jejich tvrzená irelevance nebyla řádně zdůvodněna. Sám stěžovatel neměl možnost předložit důkazy ke svým tvrzením. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008 - 70, vztahující se k výkladu čl. 4 odst. 5 směrnice Rady 2004/83/ES, měl správní orgán z tvrzení stěžovatele vycházet. Podle stěžovatele je rozsudek soudu nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů a nesrozumitelnost. Krajský soud místo vypořádání se s nedostatečnou argumentací žalovaného přisvědčil jeho neúplnému zdůvodnění a žalobu zamítl.

[8] Proti rozsudku krajského soudu podal dne 8. 8. 2011 kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) - e) s. ř. s. i sám stěžovatel. V ní toliko obecným způsobem

uvedl, že napadený rozsudek pokládá za nezákonný a nepřezkoumatelný. Stěžovatel současně požádal o ustanovení právního zástupce, a aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

IV.

[9] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že jeho rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem a je řádně odůvodněno. Správní orgán ani krajský soud neshledal, že by v dané věci jednání soukromých osob představovalo pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Stěžovatel měl ve správním řízení dostatečný prostor, aby rozvedl důvody, pro které žádá o mezinárodní ochranu. Stěžovatel nevyužil možnosti se v zemi původu domáhat ochrany proti negativnímu jednání věřitelů či neoprávněnému postupu příslušníků policie. Správní orgán i krajský soud své závěry podložili relevantními podklady a náležitě je zdůvodnily. Opodstatněná není ani ta námitka, že některá tvrzení žalobce nebyla dostatečně prověřena a skutková podstata nemá oporu ve spisech. Žalovaný proto navrhl, aby kasační stížnost byla odmítnuta jako nepřijatelná, příp. zamítnuta jako nedůvodná.

V.

[10] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je v souladu s § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musel by ji Nejvyšší správní soud podle citovaného ustanovení odmítnout jako nepřijatelnou. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“ je typickým neurčitým právním pojmem. Výkladem institutu nepřijatelnosti a demonstrativním výčtem jejích typických kriterií se zdejší soud zabýval mimo jiné v rozhodnutí ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 - 39, všechna rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz, podle kterého „*přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*.“ Nejvyšší správní soud ve zbytku odkazuje na celé odůvodnění citovaného rozhodnutí.

[11] Nejvyšší správní soud v posuzované věci neshledal důvody svědčící pro přijatelnost kasační stížnosti.

[12] Soud předně konstatuje, že žalovaný zamítl žádost žalobce jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu, které se aplikuje v případě, jestliže žadatel neuvede skutečnosti svědčící tomu, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu.

[13] Ke zjevně nedůvodným žádostem o mezinárodní ochranu se váže rozsáhlá rozhodovací činnost zdejšího soudu. Nejvyšší správní soud např. v rozhodnutí ze dne 17. 6. 2010, čj. 2 Azs 20/2010 - 85, uvedl, „*že aplikace § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu (...) přichází v úvahu především v situaci, kdy žadatelem uvedené skutečnosti zcela zjevně nelze*

podřadit pod žádný z důvodů pro udělení azylu či doplňkové ochrany, tedy například tehdy, uvádí-li jako příčinu emigrace pouze snahu o zlepšení své ekonomické situace. Ministerstvo vnitra je však i v takovém případě povinno své rozhodnutí v souladu s § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, náležitě odůvodnit.“ Této povinnosti žalovaný jak ve vztahu k azylu, tak k doplňkové ochraně dostál, přičemž se zabýval, jak stěžovatelem tvrzenými potížemi, tak i situací v zemi původu. Obdobně se vyjádřil i zdejší soud v rozsudcích ze dne 20. 11. 2003, čj. 2 Azs 27/2003 - 59, ze dne 18. 12. 2003, čj. 5 Azs 27/2003 - 48, ze dne 27. 5. 2004, čj. 7 Azs 124/2004 - 45, nebo ze dne 12. 4. 2007, čj. 7 Azs 17/2007 - 59.

[14] Stěžovatel v řízení před správním orgánem vylíčil, že zemi původu opustil z ekonomických důvodů, neboť nebyl schopen splácet dluh na koupi bytu. V této souvislosti mu bylo ze strany věřitelů vyhrožováno, rovněž byl napadán a tři dny držen v nějaké garáži. Stěžovatel dále vylíčil, že do České republiky přicestoval z důvodu obavy o své bezpečí a také za účelem získání prostředků na splacení dluhu.

[15] Stěžovatelem vylíčené potíže v zemi původu jsou příkladem kombinace ekonomických potíží a s tím spojených problémů se soukromými osobami. Nejvyšší správní soud odkazuje na svou dosavadní četnou judikaturu (např. rozhodnutí ze dne 27. 8. 2003, čj. 4 Azs 5/2003 - 51, ze dne 10. 3. 2004, čj. 3 Azs 22/2004 - 48, nebo ze dne 14. 6. 2007, čj. 9 Azs 49/2007 - 68), dle které skutečnost, že žadatel o mezinárodní ochranu má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu, pokud tyto problémy nebyly zapříčiněny důvody pro azylové řízení významnými, tedy pronásledováním z důvodu rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině či pro zastávané politické názory. Při posouzení otázky udělení azylu z hlediska § 12 písm. b) je tudíž podstatné, zda byli původci pronásledování (zde věřitelé žadatele) motivováni některým z azylově relevantních důvodů. Taková skutečnost nebyla v řízení ze strany stěžovatele tvrzena a nadto ani prokázána. Naopak, potíže ze strany soukromých osob byly motivovány ekonomickými důvody, způsobenými neschopností stěžovatele splácet dluh. Nejvyšší správní soud již opakovaně vyslovil, že ekonomické potíže v zemi původu a obavy z věřitelů související s neuhrazením dluhu, nejsou relevantními důvody z hlediska zákona o azylu: srov. např. rozsudky ze dne 10. 3. 2004, čj. 3 Azs 22/2004 - 48, ze dne 18. 12. 2003, čj. 6 Azs 45/2003 - 49, ze dne 18. 12. 2003, čj. 4 Azs 38/2003 - 36, nebo ze dne ze dne 27. 8. 2003, čj. 4 Azs 5/2003 - 51. Uvedené lze vztáhnout i k otázce hrozby skutečného nebezpečí vážné újmy.

[16] Výhružky či napadání stěžovatele ze strany soukromých osob, tedy nestátních subjektů, tedy zpravidla k udělení některé z forem mezinárodní ochrany nepostačují. Požadavek státních původců pronásledování ovšem není neprolomitelný. Za určitých okolností může být negativní chování soukromých osob (věřitelů) přičteno státu, a to zejména za situace, kdy stát není ochoten nebo schopen poskytnout ochranu osobě pronásledované ve smyslu § 2 odst. 8 zákona o azylu (srov. rozhodnutí zdejšího soudu ze dne 16. 9. 2008, čj. 3 Azs 48/2008 - 57).

[17] Nejvyšší správní soud v již zmiňovaném rozhodnutí sp. zn. 9 Azs 49/2007 uvedl, že skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12

zákona azylu, *„tím spíše v situaci, kdy politický systém v zemi původu žalobce dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny.“* Stěžovatel v kasační stížnosti odkázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2008, 1 Azs 86/2008 - 101. Nejvyšší správní soud uvádí, že závěry v tomto rozhodnutí vyslovené se nikterak nevylučují s rozhodnutím krajského soudu. Jak z předmětného rozsudku, tak i další relevantní judikatury zdejšího soudu (srov. také rozsudky ze dne 16. 9. 2008, čj. 3 Azs 48/2008 - 57, ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008 - 70, nebo ze dne 31. 10. 2008, čj. 5 Azs 50/2008 - 62) vyplývá, že v případě pronásledování soukromými osobami se musí postižená osoba obrátit s žádostí o pomoc nejprve na vnitrostátní orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout.

[18] Jak ve správním, tak i v soudním řízení byla možnost deklarované i faktické ochrany poskytované ukrajinskými orgány zkoumána dostatečně. Na základě informací o zemi původu (odpovídajícím požadavkům vyjádřeným v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, čj. 1 Azs 105/2008 - 81 nebo ze dne 31. 7. 2008, čj. 5 Azs 55/2008 - 71), bylo zjištěno, že politický systém na Ukrajině dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv, tedy i v případě neoprávněného postupu soukromých osob či příslušníků policie, u státních orgánů. Stěžovatel ve správním řízení přitom uvedl, že se na policii obrátil pouze v případě vykradení bytu. Po svém fyzickém napadení tak neučinil, protože se domníval, že kontaktovat policii nemá smysl, neboť policie se takovými případy nezabývá a neřeší je. Za takové situace nemohl žalovaný dospět k závěru o přičitatelnosti jednání věřitelů státu. Nejvyšší správní soud pro úplnost podotýká, že se ztotožňuje s krajským soudem v jeho hodnocení skutečností, které v tomto směru stěžovatel poprvé uvedl až v žalobě.

[19] Stěžovatel v kasační stížnosti dále namítl, že jeho některá tvrzení nebyla dostatečně prověřena a jejich tvrzená irelevance nebyla řádně zdůvodněna. Stěžovatel přitom neměl možnost předložit důkazy ke svým tvrzením. K tomu Nejvyšší správní soud konstatuje, že uvedená tvrzení jsou obecná a neurčitá, neboť stěžovatel neuvedl, která jeho konkrétní tvrzení nebyla prověřena či byla označena za nerelevantní. Soud se jimi proto nemůže blíže zabývat. Obecně však lze uvést, že není povinností žadatele, aby pronásledování své osoby či hrozbu skutečného nebezpečí vážné újmy prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 21. 12. 2005, čj. 6 Azs 235/2004 - 57 nebo rozsudek ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008 - 70, na který poukázal sám stěžovatel). V dané věci ovšem nešlo o to, že by správní orgán nevěřil stěžovatelovým tvrzením, považoval je za nepravdivá či nevěrohodná, ale o to, že jeho tvrzení nejsou relevantní z hlediska § 12 i § 14a zákona o azylu.

[20] Nejvyšší správní soud neshledal ani tvrzenou nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů či nesrozumitelnost. I tato námitka byla koncipována natolik obecně, že z ní Nejvyšší správní soud nemohl seznat, v čem stěžovatel konkrétně spatřuje tuto vadu rozhodnutí. Sám pak ani z úřední povinnosti ve smyslu § 109 odst. 3 s. ř. s. neshledal nepřezkoumatelnost napadeného soudního rozhodnutí.

[21] V dané věci nelze odhlédnout od toho, že stěžovatel se od 1. 11. 2009 nacházel na území České republiky nelegálně. Dne 21. 7. 2010 byl zadržen cizineckou policií a následně

mu bylo uděleno správní vyhoštění na dobu jednoho roku. Teprve v této situaci, dne 29. 7. 2010, požádal o udělení mezinárodní ochrany. Ani snaha o legalizaci pobytu za účelem získání prostředků pro splacení dluhu však neobstojí jako relevantní důvod ve smyslu § 12 a § 14a zákona o azylu (srov. rozsudky ze dne 30. 6. 2004, čj. 7 Azs 138/2004 - 44, ze dne 18. 11. 2004, čj. 7 Azs 117/2004 - 55, nebo ze dne 27. 6. 2005, čj. 4 Azs 395/2004 - 68, v němž soud dospěl k závěru, že účelovosti žádosti svědčí skutečnost, že tato žádost byla podaná nikoliv bezprostředně po příjezdu na území České republiky, ale až poté, co byl žadatel zadržen policií a bylo rozhodnuto o jeho správním vyhoštění).

[22] Shora uvedené dokládá, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na jednotlivé námitky vznesené v kasační stížnosti. Kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Jelikož Nejvyšší správní soud neshledal přijatelnost kasační stížnosti, odmítl ji na základě § 104a odst. 1 s. ř. s.

[23] O návrhu stěžovatele, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek, Nejvyšší správní soud nerozhodoval, neboť odkladný účinek je kasační stížnosti přiznán přímo ze zákona (§ 32 odst. 5 zákona o azylu). Stejně tak nebylo v dané věci třeba, aby bylo rozhodováno o návrhu stěžovatele na ustanovení zástupce, neboť usnesením krajského soudu ze dne 19. 4. 2011, čj. 56 Az 103/2010 - 43, byla stěžovateli pro řízení o soudním přezkumu rozhodnutí žalovaného, tedy i pro řízení o kasační stížnosti, ustanovena zástupkyní advokátka JUDr. Romana Lužná. Ta pak jménem stěžovatele podala v zákonné lhůtě kasační stížnost.

[24] O nákladech řízení bylo rozhodnuto na základě § 60 odst. 3 ve spojení § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byl návrh odmítnut.

[25] Jak již bylo uvedeno, stěžovateli byla pro řízení o soudním přezkumu rozhodnutí správního orgánu ustanovena krajským soudem zástupkyní advokátka JUDr. Romana Lužná; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud určil odměnu advokátky částkou 2100 Kč za jeden úkon právní služby spočívající v sepsání kasační stížnosti ze dne 15. 7. 2011 a 300 Kč na úhradu hotových výdajů dle § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. d), § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Ustanovené zástupkyni se tedy přiznává odměna v celkové výši 2400 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 27. září 2011

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu